Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

Сердало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ◆ ШИНАРА, 8 ИЮНЬ, 1982 шу. ◆ № 68 (6634). ◆ Мах 3 кеп.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС Центральин Комитетон СССР Министрий Советон тІаннпаб «Юрта бахача паьха вахара жилищин, коммунальнО - бытовой, социально - культурни хьалаш діахо тоадара де дезарех» бола соцам. Соцам чІоагІбаьб ших шера 24 мас хиннача КПСС ЦК Пленумо. Ших лохехьа кепатох тІонйцача соцама изложенена.

КПСС Центральин Комитетон СССР Министрий Советон белгалдаьд. КПСС ЦК мартовски (1965 ш.) Пленум хиннечул тІехьаГІа мехка доккхий гІулакхаш даьд юрта социальин проблемаш къоастаеш юрташ эрганоахаш. Алхха тІехьарча шин пятилетке наха чубаха діеннад 294 млн. кв. метр йола ціенош. Дукхача юрташа овлаштара хувцаш латт шоай сурт, царех хулаш латт культурнин бытовойн хьалий дерига тайпаш дола дукха пах баха моттигаш.

Хіаьта а цу даьнъе деш дола гІулакхаш хіанз а тоъам болаш дац. Ниэза кхоачашъяц паха чубаха ціенош, коммунальни боахамен культурно - бытовойн объекташ хьалъяра заданеш, юрташка бахача паха культурни, бытовой, медицински, торгови гІулакхаш деча кхоачамбоцараш да. Діахо дукхаГІа хилийта деаш да боахамашта юкъера паьккъаш.

КПСС Центральин Комитетон СССР Министрин Советон юрт социально эргаяккхара деш дола гІулакхаш Кхачан программаш доалла дакъа санна лерхІ. Уж гІулакхаш чакхдахаро діадех юрта ціенош, коммунальни, культурно - бытовой объекташ хьалъелга, паькъаш дехкилга вІаштІехьдоахилга дикка тоадари уж дукхаГІа хьалделгеи.

КПСС Центральин Комитетон СССР Министрий Советон союзни республикай компартей ЦК-та, парте крайкомашта, обкомашта, райкомашта, союзни автономнин республикай Министрий Советашта, крайисполкомашта, облисполкомашта, СССР Госплана, СССР Госстройка, СССР юрта боахама Министерствана, СССР сомийбаьцаддарий боахама Министерствана, СССР мелнорашен хин боахамеи Министерствана, СССР просвещене Министерствана, СССР упаціено лораяра Министерствана, СССР нахчан промышленности Министерствана, СССР заготовкай Министерствана, СССР юрта гІишлошъеча Министерствана, СССР газ-йоккхача индустре предприятеш хьалъеча Министерствана, СССР промышленни гІишлошин Министерствана, СССР Госкомсельхозтехникана, гІулакх хьаштдоала кхача министерствашен ведомствашен тІаделлаш 1982—1990 шерашка юрт социально - культурни дегІайоалаяра комплексни гІулакхаш де а уж укх лохехьара балхаш дара тІадерзаде а:

юртех бахача паха аьттув бола поселкаш яра, паха чубаха ціенош, коммунальни культурно - бытовойн гІирсаш дикка дукхаГІа дара, кооперативни а паха шоаш а ду ціенош дукхаГІа хилийтаре;

юрта кадраш діаГІоаГІъяра хиланзадаргдоаца хьалаш хьакхоллаш, юрта бахача паха культурно - бытовой, медицински, торгови гІулакх делга дикка тоадара, хІаьта иштта колхозашка, совхозашка, кхыча юртбоахама предприятешка паькъаш дахкар сиздара.

Соцам тІа оттаяь я цхьайтталагІа пятилетке колхозашка, совхозашка, кхыча юртбоахама предприятешкеи организацешкеи хьалде дезача а юкъара манда 176 млн. кв. метр, царех бахача паьхеи жилищно - гІишлоший кооперативайн средствай чотагІа — 51 млн. кв. метр йолча ціеной йоагІ-йоагІа заданеш. Шийтталагіча пятилетке юрта бахача паха ціенош делга 15—18 процент дукхаГІа хилийта лерхІ. Укх карарча пятилетке хьалъе лерхІ 2.315 эзар мотти йола юкъара дешара школаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш 1.182 эзар мотти йолаш, клубаш культура Ціеношн 1.365 эзар мотти йолаш. Шийтталагіча пятилетке школаш 14—17 процент, деша даха ха йоацача берий учрежденеш — 1,5-зза, клубаш культура Ціеношн — 1,7-зза дукхаГІа хьалдергда.

Сиха дегІоаГІаргда юрташка паькъаш дехнилга. Цхьайтталагіча пятилетке оттадаь да боахамий центральин усадьбаш районин центрашка юкъаш дола паькъаш 54 эзар километри боахама чура чоагІа паькъаш 57 эзар километри хьалде. Шийтталагіча пятилетке уж паькъаш иштта лаьрхіачи 1,4-зза 1,6-зза дукхаГІа дахка.

Оттадаь да юрташкара профессионально - технически училищаш дарбан-профилактически учрежденеш ціа а дукхаГІа хилийта.

Иштта оттаяь я йоовхала, газовн сеташ, водопроводаш, кхыйола объекташ хьалъяьхара заданеш.

СССР Госплана тІадиллад 1981—1990 шерий плана процент оттаеш соцам тІа оттаяь паха чубаха ціенош, коммунальни боахамен культурно - бытовойн объекташ хьалъяьхара а хьалъяьхара а заданеш союзни республикашка, СССР министерствашкеи ведомствашкеи гІолла діаекъилга а уж заданеш кхоачацъяра хиланза ергйоаца капитальни вложенешн материально - технически ресурсаш хьоажелга а. Контрольни цифраш союзни республикай Министрий Советашка, СССР министерствашкеи ведомствашкеи 3 бутт балалехьа діаекъилга.

КПСС Центральин Комитетон СССР Министрий Советон декхарийла яьй:

СССР Госплан союзни республикай Министрий Советашца цхьана 1983—1990 шерашка юртанца объекташ хьалъяра объемаш гІишлош йоаржалъй цхьайтталагіча пятилетка шоллагіча шера план ханал хьалха кхочашъяра. Цар хіанз хьалйотташ латта ни гІулакхаш де а уж укх лохехьара балхаш дара тІадерзаде а:

юртех бахача паха аьттув бола поселкаш яра, паха чубаха ціенош, коммунальни культурно - бытовойн гІирсаш дикка дукхаГІа дара, кооперативни а паха шоаш а ду ціенош дукхаГІа хилийтаре;

юрта кадраш діаГІоаГІъяра хиланзадаргдоаца хьалаш хьакхоллаш, юрта бахача паха культурно - бытовой, медицински, торгови гІулакх делга дикка тоадара, хІаьта иштта колхозашка, совхозашка, кхыча юртбоахама предприятешка паькъаш дахкар сиздара.

Соцам тІа оттаяь я цхьайтталагіча пятилетке колхозашка, совхозашка, кхыча юртбоахама предприятешкеи организацешкеи хьалде дезача а юкъара манда 176 млн. кв. метр, царех бахача паьхеи жилищно - гІишлоший кооперативайн средствай чотагІа — 51 млн. кв. метр йолча ціеной йоагІ-йоагІа заданеш. Шийтталагіча пятилетке юрта бахача паха ціенош делга 15—18 процент дукхаГІа хилийта лерхІ. Укх карарча пятилетке хьалъе лерхІ 2.315 эзар мотти йола юкъара дешара школаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш 1.182 эзар мотти йолаш, клубаш культура Ціеношн 1.365 эзар мотти йолаш. Шийтталагіча пятилетке школаш 14—17 процент, деша даха ха йоацача берий учрежденеш — 1,5-зза, клубаш культура Ціеношн — 1,7-зза дукхаГІа хьалдергда.

Сиха дегІоаГІаргда юрташка паькъаш дехнилга. Цхьайтталагіча пятилетке оттадаь да боахамий центральин усадьбаш районин центрашка юкъаш дола паькъаш 54 эзар километри боахама чура чоагІа паькъаш 57 эзар километри хьалде. Шийтталагіча пятилетке уж паькъаш иштта лаьрхіачи 1,4-зза 1,6-зза дукхаГІа дахка.

Оттадаь да юрташкара профессионально - технически училищаш дарбан-профилактически учрежденеш ціа а дукхаГІа хилийта.

Иштта оттаяь я йоовхала, газовн сеташ, водопроводаш, кхыйола объекташ хьалъяьхара заданеш.

СССР Госплана тІадиллад 1981—1990 шерий плана процент оттаеш соцам тІа оттаяь паха чубаха ціенош, коммунальни боахамен культурно - бытовойн объекташ хьалъяра заданеш, юрташка бахача паха культурни, бытовой, медицински, торгови гІулакхаш деча кхоачамбоцараш да. Діахо дукхаГІа хилийта деаш да боахамашта юкъера паькъаш.

КПСС Центральин Комитетон СССР Министрин Советон юрт социально эргаяккхара деш дола гІулакхаш Кхачан программаш доалла дакъа санна лерхІ. Уж гІулакхаш чакхдахаро діадех юрта ціенош, коммунальни, культурно - бытовой объекташ хьалъелга, паькъаш дехкилга вІаштІехьдоахилга дикка тоадари уж дукхаГІа хьалделгеи.

КПСС Центральин Комитетон СССР Министрий Советон союзни республикай компартей ЦК-та, парте крайкомашта, обкомашта, райкомашта, союзни автономнин республикай Министрий Советашта, крайисполкомашта, облисполкомашта, СССР Госплана, СССР Госстройка, СССР юрта боахама Министерствана, СССР сомийбаьцаддарий боахама Министерствана, СССР мелнорашен хин боахамеи Министерствана, СССР просвещене Министерствана, СССР упаціено лораяра Министерствана, СССР нахчан промышленности Министерствана, СССР заготовкай Министерствана, СССР юрта гІишлошъеча Министерствана, СССР газ-йоккхача индустре предприятеш хьалъеча Министерствана, СССР промышленни гІишлошин Министерствана, СССР Госкомсельхозтехникана, гІулакх хьаштдоала кхача министерствашен ведомствашен тІаделлаш 1982—1990 шерашка юрт социально - культурни дегІайоалаяра комплексни

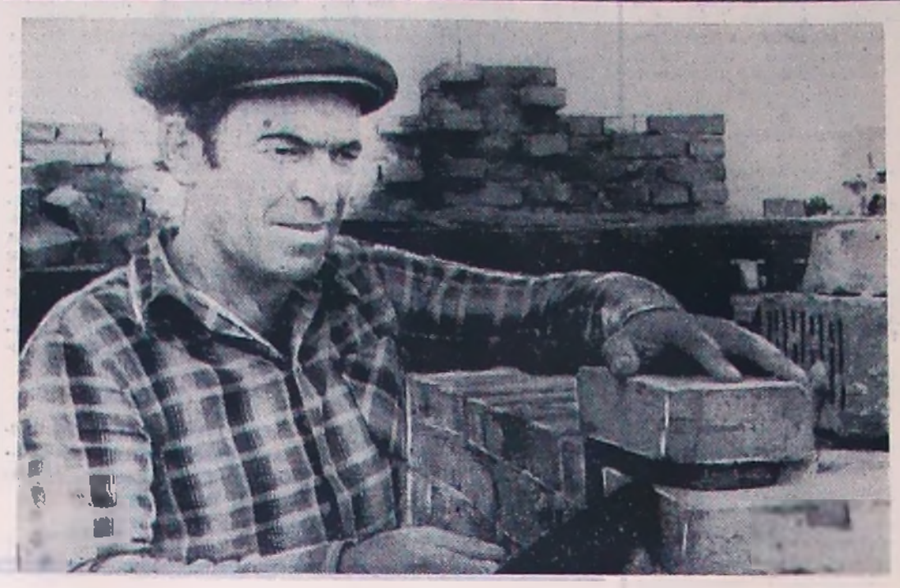

«Целинтазификация» яхача производствешн объединене ПМК-4 гІишлошхоша шерра социалистически яхь йоаржалъй цхьайтталагіча пятилетка шоллагіча шера план ханал хьалха кхочашъяра. Цар хіанз хьалйотташ латта 52 мотти йола общежити укх шера йиъларіча квартале діалла сзаш я. Хіанзлехьа цига де дезача гІишлош балхех 70 процент дараш даь даьнъад. Белголъяьнна дика кхъахьегаш я Гойгов Висамбик керте латтача комплексни бригада коллектив. Цхьа смена діаяхийтац цо ший норма 125 — 130 процент кхоачаш ца еш.

СУРТА ТІА: комплексни бригада бригадир В. Гойгов.

И. ПЛИЕВА сурт.

Мошача доакъара конвейер

Май бетта каст-каста дийхача доГІаша ма хетта низ тІа а бохийташ къахьега вІаштІехь ца далийтадале а дика діахьу доакъар кийчдара месичник Урус - Мартановски района «Красноармейски» совхоза къахьегамхоша. Цун планагІа 100 тонн витаминин хьоар кийчде декхарийла ба доакъар кийчдераш. Хіаьта тхо совхозе хиннача дийнахьа Ермоловски элеваторе комбикормаца хувца 55 тонн витаминин хьоар діадахьийтадар цар.

Хіара шера юкъера діалаьрхіача 15 эзар хиллал хьакха лелаю боахаме. Царна дулх тІакхетар дукхаГІа даькъе тийша да шортта концентрацийн хиларца. Къаьстта дукхо эш комбикорм. Уж шера уж ихаба комбикорм тоъашца хилар бахьан долаш хьалхарча квартале планагІа доаГІачул 140 тонн кІезигаГІа дулх діачуделар паччахьалхеина совхоза хьакхарч лелераша. Цудухьа хьалха шозза хьекхача люцернех хьадоккха хьоар комбикормаца хувца лаьрхІад совхозе.

...Люцерна хьокхача ихай тІа болх беш я КУФ яха цхьа косилка. Из лелаю балхи йоккха опыт йолаш ший говзал дика йовзаш волча механизатора Элихаджиев Ювсапа. Из дийн механизатор хилар хов цуи поеклка чакхъьнийча лаьтта участкага хьежача. Боарамагіа йоаГІача бесса пийса тешаш люцерна. Цу гІулакхо вІаштІехьдоалийг хіара гечтара тІара вІашагІа доаГІачул дуйхаГІа хьувнийн бакхи. Косилкана лохе хьаГІа йола «Беларусь» яха кин трактор Арсанов Ахьмада. Трактора тІехьатесача тележка пуговица чу йочулег баьнцара ийта люцерна. Пуговица лаьмаш мара йоттийташ ший тележка Ахьмада. Хіина ийча, механизатора дийн кхеташу совлеш тІастІар ийсиа тІа йодаш іо и лелаш трактора чирхашта кІал а ухаш йоаржелеш. Пийта ціена, дийна болх оу моша люцерна йхай тІара доаГІар цехе діахухьаш йолча йоаГІ трактоРесарца а Хьаьсхьа доакъар діахухьаш и ийсь «Беларусь» яха трактор. Дийнахьа ийсь — ялх рейс ю трактористашца Альтемиров Бауц, Зинкадиев Селаму, Лехшов Шамсудина.

Балхах кІезига мукъаво лаш ха ийса ма ллинге а КУФ лелаеча Элихаджиев Ювсапаца къамаьл ду оаха.

— Бехктохкамен къаьстта дика къахьега дезаш ха я довкъар кийчдеш йола ха, — йоах Ювсапа. — Хала да доакъар кийчде укх шера. Дукха делхача доГІаша вІаштІехьдалийташ массаза а лакхача темпашца къахьега. Цудухьа, тхоай низ діа мел кхоач, хозача хапа хіара мапутах бизза пайда эца гІерташ, кІаьдоалар а хало а да га ца йоаГІаш, хьинар кхо ца деш болх бу оаха. ДоГІа сеца ма сецце а лаьтта доакъаларга ца хьежаш косилкаш гусеничин трактора тІехьа а тессе хьокх оаха люцерна. Хіаьта, витаминин хьоар даккхара лаьрхіа хьахьокхаш йола люцерка тІаьда кхиннаяр аьнна новкъа лц. Шера планагІа тха доакъар кийчдераш декхарийла ба 300 тонн витаминин хьоар кийчде Бакъда, КПСС ЦК майсин Пленума решенеша, Кхачан программа толаме кхоачашъяра цигача оттадаьча доккхийча денхаранца леташ гІоздаьха оаха лаьрхІад укх шера тхоай боахама доакъар база чІоагІе. Цудухьа оаха лерхІ 350 тонн витаминин хьоар а даькхха задаш тІехкхоачашъе. Из денхар кхоачашдара мел эша торонаш йолаш и тхога. Эшар цаІ да — тхоай болх оаха дика хьабар.

Доакъар кийчдеш шин къаьстта отрасль я совхозе. Цунна кисе боагІа кхаи тІа доакъара культураш хьекхаш йола механизаторашца а доакъара цехе къахьегаш йола оолхой а. Алаин а массаца бухгоцца хьадача хіамиех тел. Укх шера совхозо доакъар кийчдеча производства кокъеЗоаланий кердa ийтийн единица — директора заместитель. Цудухьа, боахаме доакъар культураш чуэцир гІулакх толаме діадаьхьара тийша да доакъара цехе лаьтта йолча АВМ яхаеча установкашца цаходдаш йолх байтарах, яха — доакъара цех ях кошпейр телха ца ярах.

Доакъар цех. Из укх шера кердa хьанча йоккхача ялаю чу я. Шоай ворарах таташ я деш болх ден я ца ца лаьтта установкашца. Цех шин даьнъе йийлаш. Хьалхарча корпусе ийсь АВМ яхаеча установкашца кийчду витаминин хьоар, шоллагіча корпусе гранулаш кийчъю механизмош латт. Тхо цехе діачудаьнъача хана болх беш цхьа АВМ мара ярар. Шоллагіъяр еррига віашагІ а яьккха тоае гІерташ воаллар кхо саг.

Доакъара производствана йола директора заместитель мичахьара коравоаГІаргвар аьнна хет аз болхлошка.

— Со ва директора заместитель, — аьнна хьаГІаноаГІа сона болх беш ваьллача кхаьшнеГІа цаІ. Из ва І. Яндиев.

Фу бахьан долаш ехай шун АВМ, малав цун бехке вар? — аьнна, хаттар ду аз цунга.

— Ма дарра дийнача, е цхьа АВМ иштта сиха йохар бахьан да из діаоттаеча хана «Госкомсельхозтехника» чуйоаГІача специализированни ПМК болхлоша шоай болх лерттІа чакх ца биккхарах, йоах Яндиев іаьлас. — 16 фент діаГІа ца оттаеш бинта хиннаб цар АВМ-а хьалхашка боалла барабан. Цудухьа, болх бе діайоалаяйийта дукха ха йладехьа еха а еха діаоттар агрегат.

ТІаккха уж хьа а бийха царга шошка хьатоа хіанз йитац оаша е установка.

— Да м иштта ма дар из. Бакъда, уж хьабахьарга хьежаш дуьхьа даГІа деларгда тха. ТІаккха доакъар кийчдарц месичникаш йола задаш кхоачаш ца ар кхерам бл. Цудухьа, тха машинисташа Улубаев ТІаусен Бадагов Шарпен соцам оир, цар ремонтинаш хьоаахкарга а ца хьежаш шоай пиэнца АВМ тоае. Самардинахьа схиир тха на установка Бакъда, тха машинисташа оолха ди чакхдаьнъачул тІехьаГІа чу ца а оолхаш, бийтана электрически лампаш хьал а сета къахьегар оахьаш долаш, тахан делкъа хана тоаъ пистеолкхаргьа оаха АВМ.

Іаьлас ма ийлара делкъа ха хьаГІаккхачаьнъ болх бе йоаГІар из АВМ. Неда а вешна машинист Бадагов Шарпа аьнар:

— Хіана шин установкана чаьнъькхъа ма моттА люцерна хьанкхьа йиа діакхочалоа кхий тІа болх дечи механизацийн.

Х. ШАДИЕВ.

ХЬИНАР АЙДЕННА КЪАХЬЕГ

Производства эффективности балха дикка лаьхьара тІаГІартІа къоаман лоатІабоца «Прометвтоматика» НПО Грозненски опытни заводе болхоша. Дийна тІехьхоаГІ ворарача техникин хьалдийн пхе бетта план. Паччахьалхеи кхаьГІа ешарІа хиннечул дукхаГІа пер. Цунна 44 эзар сомо маьлха пийвин продукци, 21 эзар сомо маьлха нормативаьлІен продукци, балхаш совгІа ешаьлаш йолаш 47 эзар сом маьлха товарни продукци. Из ваьлла ешарш оолхаьрах пийвин продукци 102 процентаьлІа.

Предприятийн производственни участкашца ешарна ворарача социалистически яьлъ хьалхара ешаьлаш. Хьаьсхьа Советашца Ешаьлаш ешаьлаш ешаьлаш Производственни ешаьлаш ешаьлаш ешаьлаш

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

(Пистедеалар. Долаур 1-ча оагІо тІа).

СССР Госстройя, союзни республикай Министрий Советаша 1982—1985 шерашка Іалашде деоа администравиви районашта планировка яра ца тоъаш йола проекташ оттаелга, йолаш яранта вша корректировка елга, хІаьта нитта колхозашнен совхозашнен наха чубаха цІенош, коммунальни боахама объекташ хьалъяра удельни капитальни вложеней нормативаш оттаелга, нах бахача моттигашка усадебни тайпа цІенош, дика кийчъяь квартираш, уж инженерно кийчо йолаш хьалъелга Іалашде:

СССР юрта боахама Министерствана, СССР сомийбьцаьдаьрий боахама Министерствана, СССР кхачан промышленноста Министерствана, союзни республикай Министрий Советаша тІадиллад 1982—1984 шерашка колхозий, совхозий, кхыча юртбоахама предприятей боахамашта юкъера наьнъаш дуьхьаІа хилийтара генеральни схемаш оттаелга, уж хьадара арІаш юкъара пайда эца наьнъаш хьаІдара хаьнашца а юкъаш, хІаьта нитта боахамашта, юкъерча наьнъашта ремонт елгеи леладелга віаштІехьданнхарен мероприятеш оттаелга Іалашде.

СССР Госстройя тІадиллад СССР юрта боахама Министерства данъа а лоацаш 1983 шера колхозашка, совхозашка, кхыча юртбоахама предприятешка боахамашта юкъерча автомобильни наьнъашта проектировани яреи уж хьалдареи нормаши прайлаши чІоаріъе:

СССР унахцІено лорааяра Министерствеиси союзни республикан Министрий Советаштеи тІадиллад юртарча районашка скорпи помоща служба віашаріЙоллилга 1983 шерага чамданьха. УнахцІено лорааяра юхьаьнарча звеньяй болх эргабоахаш товбара, юрта медицински тІо дара діа-юха лела тайпаш сихха дегІадоаладара цунна ихьана стоматологически хІаьта нитта городерча унахцІено лорааяра специализированни учреждеиешца (подразделеиешца) юрта бахача наха тІуланх делга шер дара ларда тІа юрта бахача наха медицински тІо дара дикани культурен або. Из деш оттадаьд совхозашка, кхыча паччахьалхен юртбоахама предприятешкеи амбулатореш юрта боахам дегІабоалабара хьежаеча паччахьалхен капитальни вложеней чотаріа хьалъелга. Колхозашта могадаьд амбулатореш шоай доалхьарча средствай чотаріа хьалъе;

союзни республикай Министрий Советаша, СССР бувзама Министерствана ерригача дарбан - профилактически учреждеиешка телефонаш кохилгеи юрташнарча районни скорпи тІехьладаяь йиш йоацаеи медицински тІоп станцеш (отделеиеш) радиобувзама средствашца Іалашъелгеи шийтталагІча пятилетке чамданьха:

союзни автономни республикай Министрий Советаша, крайисполкомаша, облисполкомаша — 1983—1990 шерашка юрта бахача наха бытовой тІуланхан делга діаХо шердара а тоадара а мероприятеш оттае а чанхьда а, ну хаьннаьхьа бахача наха районни центрашна баранаш дутта, химически шерду фабрикаш, радиотелевизионни аппаратура, холодильникаш, баранъаьн дутта машинаш, кийчола бытовой техника тоаю комплексеи предприятеш, хІаьта колхозашнен совхозашна — наха шоай баранъаьн шоаш дутта прачечеш хьалъелга дага а йолаш. Ергачча нозьзашкеи баиеш, нагий ремонтна балхашна тІуланхаьн дердола комплексеи приемни пункташ ъьелга 1983 шера чамданьха. Союзни республикай Министрий Советаштеи тІедиллад юрта коммунальни хьалъе віашаріЙоллилга дешашка ъьеьа а віашаріЙоллилга:

союзни республикай Министрий Советаштеи — колхозий кооператив гостиницеш, мотелеш, мотоотелеш, мотоотелеш, мото

«ЧЕЧЕНИНГУШВИНО» ОБЪЕДИНЕНЕ ТЕРКАМГА!

УКХ ШЕРАРА А соахкара а гIалаташ...

СоагIапчара комсаш лелаю совхоз аIашагIъеллача лена укхаза болх беш да тхо. Тхох хIаронг, цIагIарчи дезала новкъостал а деш. 7 — 7,5 гектара тIера комсаш лелаю хIара шера царна мел эша Iунал а деш.»

Верригаш а 34 саг ва тха совхоле шо-шоашка дIаийца комсаш лелаеш. Шин бIаьн пхийтта гектар хулача комсашта Iунал деш ба уж. Керттерча дeuнъе хIуьнъам луш йоли комсаш а я гектарниаша лелераш.

БIаьсти яьлча денз гуйре чаккъллалца комсаш лелаеча де мел дела балаш а хьадогIа алапи а тIазолаш технологически карта да тхох хIара гектарниилга. Цул совгIа, совхоза директораца дьаьна договора тIа белгалдаькха да комсаш лелераштта алапел совгIа луш дола ялат, доаькъар, совхозо дIаийнна, тIаьяьнначул тIехьаIа, муттIаштта юкъе цкъа культиватор яьккха дола хьажкIий кхаш.

Комсаш лелаеча балха корташка баха пах дуккагIа юкъебоалабара, цу кердача балхана паьха безам болийтара «Чеченингушвино» объединене ше къаьстта соцам а болаш. МогIалбикерча ерригача совхозашка комсаш лелераштта дала лаьрхIа да хьажкIаш дIайийна нхаш. Цхьабакъда, тха «Сагопшинский» совхоза кулгалхой баш шоаш гентарникашца оттадаь договор нхоачашде а е объединене распоряжени нхоачашъе а лаьрхIа.

ДIадахача шера, агротехнически ханаш, тIехьяьнначул тIехьаIа хьажкIаш дIа а йийна, цIаккха культивацци а ца еш, хьажкIаш хьал ца хулаш дайна дIадаьлар комсаш лелераштта лаьрхIа хиина кхаш. Гумайн сухи мара, кхыметтел хьаннIаII гIадамаш а дацар тхона дIайийна хьажкIаш ду ийина деннача кхашна. ХIоьта комсаш лелераштта ала ёзараш ялатийна лаьрхIа йоли хьажкIаш ма йийр.

Тхох нхьабараш соахка хьажкIаштта меттел из сухи гумайн хьа ца эца лаьрхIа я бар. Цхьабакъда, совхоза кулгалхоша «Кхы цу тайпара гIалат а доалийтаргаш, дIахо йодача хана комсаш лелераштта лерттIа йоли хьажкIаш а терзьа». — яьлча деташ довсталеяна, тийшар тхо. «Совхоз а паьхна мичаII, тха тховаII ма йийр. Цкъа гIалат вала моллагIчун а ма тарлой...» — ийина хийттадар тхона.

Цхьабакъда, укх шера тхона гучалаьнинаг ду- тIехь тхоаш гIалат даьнийла. Майн бутт чакхбьнийб, укх шера комсаш лелераштта лаьрхIа йоли хьажкIаш хIана а дIасиза л. Цул совгIа, тахханалца кийчдаь даьнийдац уж дIае лерхIа кхаш а.

Тхох хIаране цIагIа лелаеш бежан-устагIа, коа тIера оалхазараш да. Цудухьа тхона сза ялатийна хьакхуьргIола хьажкIаш.» Из дIаьлча совхоза кулгалхоша оал: «Тхо хIана а совхоза планах йоли хьажкIаш дIайийна даьнийдац...». Цар лхачох совхоза плана чуйоагIаш а хилац комсаш лелераштта лаьрхIа йоли хьажкIаш. Из пийса лаьрхIа йийш йолаш дац, тхона хетачох.

Белгалдаькха деза цхьаьнкха цхьа хIама а. Совхка комсаш лелераштта лерттIа йоли хьажкIаш дIа ца ялар бахьан долаш. СоагIапчара дуккха пах номеллика балха ца боагIаш бисар укх шера. Совхоза кулгалхоша укх шера а из ГIалат доалийте хIаьл болх бераш а дIабахар кхерам болаш да гIуьнах.

«Сагопшинский» совхозерча берригача комсаш лелерий цIерагIа оахо дех «Сердало» газета редакцегара тха письмога лаьрххIа хьажар а совхоза директора кулг тIаяздаь долча договорахи, «Чеченингушвино» объединенеи распоряженехи лаьрххIаца тайпара йоли хьажкIаш комсаш лелераштта укх шера хьаьлийта новкъостал делга а.

«Сагопшинский» совхоза комсаш лелераш: Ф. ЦЕЧОЕВА, А. ЧАПАНОВА, Х. ГАНДАЛОЕВА, З. ФАРГИЕВА, М. ВЕЛЬХИЕВ.

РЕДАКЦЕГАРА:

«Сагопшинский» совхозерча комсаш лелераша айдаьр лоархIаме дош да. МогIалбикерча кхыча совхозашка а кипа тарлу комсаш лелераششа даьна договорах лаьрхIар боахамий кулгалхоша дизза нхоачаш ца деш моттигаш.

Тхона хет «Чеченингушвино» объединене «Сагопшинский» совхоза комсаш лелерий законах дола дехар дизза нхоачашдара де дезар а дергда. дIахо йодача хана боахамашка цу тайпара нхоачамбоацараш ца тIинтара цIенхаштта тIаьвожам а лоаттабергба аьина.

Цхьан районера хоамаш

ГIИШЛОНХОЙ ХЬОКХАМАШ

Нохч-ГIалгIай гIишлон управлене СМУ-6 коммуниста Абуев Руслана кулгалдеча шоллагIча гIишлон участка коллективо пхе бетта план дикка тIехнихоачашъьнЬ. Участке хьалха латташ хьайоагIа Мартынов Анатолийн Дошаев Мусан керте латтача каменщикий бригадаш. Ханал шо ди-бийса хьалха хьалъетта яьккхар цар 350 маьнгий дIаоттабе йийш йола республикански терапевтически корпус.

Цу бригадашка шоай новкъосташта хьокхам а телаш къахьегаш ба каменщикаш Расуева Шура, Яхьъяева Зура, Дмитриева Александра, столяраш Григорьев Сергей, Костенко Владимир, кхыбараш, Балхаш дикси тIехIикен мара а ца деш хIара смена нормаш 120 — 130 процент нхоачашъю цар. Шоай къахьегама толамаш цар хеталу СССР-ен НохчГIалгIайчени сийлахьча юбилейшъ.

ХЬИНАР АЙДЕННА

«Старогрознефть» НГДУ прокатно-ремонтни цеха болхлоша гIуламх деш я 340 эксплуатационни вышкеи 390 станок-качалкеи. Ханнахьен дикен ремонт еш хиларах хаддаза болх беш я скважинаш.

Цехерча болхлоштa юкъе къаьстта дика болх беш хиларца белгалваьнна ва 115 коммунистически къахьегама ударник. ХIаьта укх юбилейни шера бригадашта юкъе яьржача яхьх хьалхара мотт- тиг дIа ца хецаш хьайоагIа Чевичалов Владимир, Фролов Георгий керте латтача бригадай коллективаш.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ ЛАТТ КОММУНИСТАШ

ЦхьайтталагIча пятилетка шоллагIча шера план ханал хьалха нхоачашъпа доккхий декхараш тIаийнад «Старогрознефть» НГДУ Хаян-Корт яхача мехкдаьтта промысла коллективо. Ер шу доладечи деза обработка а яь лаккхерча сортагIа мехкдаьтта чаьхдоахарашка дIадахийта «Iаьржа дошуьв» цхьа миллион совгIа тонн я.

Хьинаре къахьегарца белгалбаьнна ба операторашь, коммунисташ Абуев Ахмар, Пополлухина Нина, комсомолкаш Тюрьшина Любовь, Худенко Елена. Цар цхьа моттиг инсъялийташ зехьа мехкдаьтта дойта е технологически оборудовани болх ца беш сеца латташ.

А. ТИЩЕНКО.

КХЕТАМА БАЛХА КХУВРЧ

Укх шера вай дездергда деза цIейш: СССР а НохчГIалгIай автономе а юбилейш.

Дунен тIа эггара хьалха вай мехка хIаьнад дерригача къамаш цхьатарра бокъонаш йолаш. Л. И. Брежнева белгалдаькхад: «Вай мехкарча къамий доттагIал — из да бIарга са мо вай лораде деза мах баь варгвоаца руьхьа».

КПСС Нохч - ГIалгIай обкома V пленумс белгалдаькхар, общества керттера производительни низ — вай замано политически кхетам болаш, патриот а интернационалист а волаш кхеве ве аьлга.

Идеологически балха учреждениашта юкъе лоархIаме моттиг дIаоцц музеиш а. Нохч - ГIалгIай республикански краеведчески музей берригa болх тIаберзабаь ба ленински къаман политика, къамий доттагIал, пролетарски интернационализм нана дIаихетанра. Къахьегамхошта интернационални ихетам луш я музей экспозице иксейола раздел. Масела, 16-ГА бIаьшерашца Кьулбаседа Кавказерча къамий Совета хиина юкъметтиг ихача ваздеш хьокхаш да XVII бIаьшера Гилмахочо Олевери Адама дIаийна «Терки ина город» ихача гурт тIера дIаьнна фотографи. 1588 шера Тиврг фордагIа дIаийстета моттиг йойийлеча Терки ... ерсен городах хилар ... ГIалгIай, ... по- литически, ... торгови бухьаний центр. Иштта ... ... да XIX бIаьшераш дIадоладелла ... къамий ... экономически политически бухьаний ... ... XVIII бIаьшерера гурт тIера дIаьнна фотоаьнна. ... ... 1770 шера ... ГIалгIай ... ...

Францен СССР-он пIаши баьча бартага хьежжа Ю. А. Гагарина цIерагIча космонавташ кийчбеча Центре дIахо цхьана советско-французски космически эксперимент е кийчлуш ба.

Сурта тIа (аьрдехьара аьтехьа): СССР летчик-космонавт Иванченков Александр, французски космонавт Жан-Лу Кретьен, СССР летчик-космонавт Джанибеков Владимир, французски космонавт Патрик Бодри, СССР летчик-космонавт Кизим Леонид, советски космонавт Соловьев Владимир Байкаур яхача космодроме.

В. КУЗЬМИНЕН
А. ПУШКАРЕВЕН
сурт.

ТАСС фотохроника.

Цар сий ду бераша

— Тахан геттара лоархIаме да, вай Даьхенца дувзаденна хинна турпала гIулакхаш дагахьабар, уж диц на далийтар. Эзараш салтий, эсараш де доацаш байнаб Сийлахь-боккхача Даймехка тIем тIа, царна карагIдийна эзараш деналера гIулакхаш па довзаш дисад. Вайх хIаранг декхар да ца бовза турпалаш а царна карагIдийна гIулакхаш а тахка а техка гучадахе, — цу дешашца хьайийлар Ножай-Юртовски районерча ГIалайтIерча юкъерча школа кхетама балхах волча организатора В. М. Тутуева дагалоацма вахта хетаяь линейка.

ДукхагIча даькъе пз хетаяьяр «Сийлахь - боккхача Даймехка тIема летопись» яхача дешархой Ерригеюзни экспедице даьча балхашта.

TIема шерашка тхьо гарга болча деналашка каьхат дера «де доацаш байнаб» аьина тIаьздаь.

Хlанз шоллагIа шу за ГIалайтIерча школа тIем тIа байнача а де доацаш байнача а юртахоех материлаш гулъю. Цу доархIамеча гIулакха шоай низ ца кхобеш къахьег школе тIема сийлен цIена лаьрхIа хьакхухь цхьацца дола документаш, сурташ, экспонаташ. Берашта царех хIинаяр экспонат хинна IаI, уж царна дIадахачох йола реликвеш я.

«Сийлахь-боккхача Даймехка тIема летопись» яхача хIама лохача Ерригеюзни экспедице хьшаре дакъа доац къонача тимуровцаша а.

Дешархоех дола дукха дIайха дешаш хала йиш я тIем тIа шо 801 пеннача Х. Солтасвайгара, мар воацаш йисача А. Дакаевайгара, кхы дуккхачаргара.

Ца хаддаш деш долча цу тайпарча новкъостале тешал ду таханара сийрда, ираз вахар бахьан лийгараш пионерий а лертохкарий а берригача дешархой а дегашка бахаш хиларх.

Школе - дика традици а хинна дIаэттад тIема ветеранашца хулаш дола вIашагIкхетараш. Уж хьех ленински урокашка, деналер долчар урокашка, уж хул пионерски сборий, комсомольски собраней беза хьаьший.

Р. ЛЯУВА.

ДIАДАХА ДЕЗА ГIУЛАКХАШ

Кепайоазон тIа оаха дийшар авторо хала а хеташ вай республике бокъонца йола зрительски аудитори яц яхаш, кинозалашка, концертни залашка артисташка, кино а театра а болхлошка болх дIа ца бохьийташ зрителий бокъонаш телхаеш нах хул яхаш дувцаш йола материал.

ХIаьта хIанз тха а, «Юбилейный» яхача кинотеатра болхлой, кино хьежарашка ала безам ба: боккъала ма телхае закон а хинна дIаэтта кинотеатрий болх бара бокъонаш. КIеззига дувца безам ба са киносеансаш чакх мишта йоал.

Эггара хьалха берех лаьца. Бераш тхона дукха а деза, уж берий сеансашка даьхка бIаргадайча хоза а хет. Бакъда, цхьадола кинофильмаш бераш хьажа мегаргдоацаш да, из кинофильм хьадахьаш пупца хул: «16 шу даланза дола бераш чу ма дита» аьина йола распоряжени. ХIаьта ноаной, дай баьхке хьаоат уллув даьнна е мархIаделла бер а долаш. Чубутаргбац аьлча, уж «Юбилейный» кинотеатре духхьашца баьхка а укхазара бокъонаш ца ховрашца а хул, ишта нх. дI.

ХIаьта «айрийна хулар-и дувца а дезаг? «16 шу даланза дола бериш 21 сахьат даьнначул тIехьаIа йолча сеансашна чудиташ» яха объявленеш ерригача нассашта хьалхашка аьлтеха йоахке а, уллув даьхе бераш а долаш боаIа бокхагIбаш, дай-ноаной.

— Бераш дита моттиг яц тха, уж хIанз тхьовсаргда, дог доацаш нах да шо, — уж деншш да тхона хьахозараш. ХIаьта из деррига а бераша дIа а хозаш, тхо дIачудут шо дIачудитац яхаш санна дувц.

Уж, тха зрителаш дукхагIча даькъе болх беча коллективашка сийдеш, производства отличникаш болаш, дика дисциплина йолаш нах хила тарлу. TIаккха кинотеатре баьхнача хIана бицлуте уж бераша шоаш гойтар во масал долга?

Кхозза гургал тох. Зала чура лампаш дIайоь. ДIадолалу картина. Пхиъ-итт минута аьлча кинотеатре чувоагIачо наIарех хIама етт: — чудита тхо, тIехьадисд тхо. ХIаьта тIехьадиса йиш яц аьлча, царна эзар бахьан корадоагIа. Чубитача баьдеча зале гIолла шоай моттигаш лоха болалу, кино хьежарашта новкъарло ю.

Хьоацаш йола контролер киносеанс йолча хана минута цхьан метте саца йиш йолаш яц: цхьаннахьа гIаьле уза, воихалахьа къамаьл ду, бахьан а доацаш чIоагIа бел. ХIаьта кинофильм чакхдола шиъ, ихоъ минута йисача хана, картина турпалех фу хул а халелхьи, лотаьн тIаьлеташ а йолаш арабоалалу. Прантико хьахьоккхача тайпаро шиъ, ихоъ минута йисача хана залера арабоал 1200 сиг.

Киносеанс чакхйоал, доацаца хана лаьл яьсна юс. Цу чу гIолла iочакхаьлча бIаргаго йиш я нуьхаш, каьхаташ, хотта. Уж-м цхьацца бахьанаш долаш хила мег. Бакъда, фу бахьан да мухкарда гIандаш тедар?.. Ишта гIандаш тIа язъю шоай цIераш, бахаш йола моттигаш. «Дуба-Юртара Ювсап», — тхона дуккхача хана вицлургвац хьо.

Белгалдаккха деза, тха берригa зрителаш ишта ба аьина тхо ала ца гIертилга. ХIаьта а цкъаза шоашта цу тайпара бокъонаш телхаеш дола хIома гушше а йист ца хулаш IийIна хила мег хIаравар. Тхона хетачох милице а дружинникаша а лоаттаю контроль кхы а чIоагIъе еза.

ПIохьеннача хана болх бе долалу ахкапара кинотеатраш. Бакъда, цига а паргIата кино хьажа йиш яц. Картал тIехкхуьс тIехкхосса йиш мел йола хIама. Масала, соахка кхувшоагIача II. «Строитель» яхача кинотеатре чутеха ихера пIаьнка ший доьна кертах кхийттабар. Из бахьан долаш ши бутт больница бакиха йийлар цун. Уж да шоаца «берий ловзарга».

Ха хьатIонхьачаг кинотеатрашкара бокъонаш боацонца лорааяра, уж телхечун боагIича тайпара бехи бара. TIаккха паргIатаI кино хьажа йиш хургъя кино деташ, цунга хьажа бахьарий.

Д. ШАТИЛИН,
«Юбилейный» кинотеатра директор.

НАХА БАРКАЛ ОАЛ

Старопромысловски районера № 63 йола аптека укхаза баха нах поашта эша молха е консультаци эца чуухаш йола кхьяраш санна мугIарера медицински учреждени л. Дукха йоккха я ала йиш йолаш яц цу чу къахьега коллектив, из латт тхьо гарга лакха квалификаци йолча специалистех.

— Сона геттара аттa да укх коллективца болх бе, — йолх аптека поккхагIолча лоро Заурбекон Руслана. — Спахна тхоай яраш мо йолча республика аптекашта юкъе кхоалагIча кавраталс социалистичесни яхьс дика толамаш а доахаш шоллагIа моттиг ньккхар оаха. Ньха хьашташ кхоачашдеча укх шера а хьшар IаьгI ца долийташ хьайоагIа тха аптека, хьалхарча кварталс республика аптекашта юкъе кхоалагIа моттиг ньккхар оаха. Шоашта дарбана эша молхаш йийца дIаболха нах массала дег тIара раьзи хул аптека болхлошта.

— Баркал хилла аптека болхлошта, — йолх Сийлахьа-боккхача Даймехка тIема ветерана Б. П. Темуркаева, — са дехар кхоачашдарах, сона сагота эшаш йола молха лахарах, хIама са могашал динагIа хургъя.

Чувенача сага ма хулла дикагIа гIулакх де шIертарах аптека болхлошта баркал йоах поселке бахача Н. А. Малахова, А. А. Кочергина.

Укхаза къахьегаш ба вай мехкарча дуккхача къамех бола виналаш. Масала, укхаза рецептора - контролера болх беш я къона специалист, коммунистически къахьегама ударник, дика общественниц, коллективе сий деш йола Парагульгова Фердопс. Ишта из я аптека ший лоIамагIа йолча поцарни отряда командир а. Цул совгIа, дика къахьегаш хьабоагIа аптека болхлой Т. Г. Форова, Е. Шинакович, кхыбараш.

Духхьал молхаш кийчъяь, уж нахага ехка IаI аптека коллектив. Цул совгIа, нахаюкъе шерра пропаганда ю ца инфекционни лазараш хила тарлуш хиларах, дарбана бьацаш гулъяр доархIаме гIулакх хиларах. Из болх дика дIахьош хьайоагIа аптека информатор, коммунистически къахьегама ударник, НОТ-а председатель О. Я. Коржова. Цо наха юкъе йийшай «Ше дарба дарах доалача зенах», «Корта бохабеча маларах доалача зенах» йола лекцеш. Цул совгIа, № 54 йолча школе, аьшка складе дIаяьха лаьрхIад «Дарбана бьацаш гулъяр— берригача наьха гIулакх» яха беседа. Аптека арахец санитарни бюллетень, цун оагIонаш тIа дувц «Шоргий-инфекционни лазараштa дарба дарах» дола, кхыдола дешаш. Микрорайоне бахача наха хьалхашка отчет а яьй шоаш наьха медицински хьашташ ихоачашдеш бьача балхах. № 6 йолча поликлиникаца айхха бувзам а лоаттабеш аптека дикка гIо ду унахошта.

Масала, Сийлахь - боккхача Даймехка тIема ветеран В. И. Богров шийна эшаш йола молха йоацаш висар. Бакъда, ший ца даьлча из молха аптека лехар. Ишта, унахой дIа а язбеш, царна эшаш йола молха 2-3 дийнахьа IалашъюI укхаза. Вайна гуча тайпара № 63 йолча аптека коллективе ший хур ду унахой медицински хьашташ ихоачашдара.

А. ПЬЯНИКОВ.

ФУТБОЛ

«ТЕРЕК» — «РОСТСЕЛЬМАШ»

Дахача кIирандийнахьа С. Орджоникидзе цIерагIча стадиона тIа «Терек» тIаьнцар Ростонера «Ростсельмаш». Из вIашагIкхетараш чакхдаьлар счет 2:0 йолаш хьаьший кот а боалаш.

КПСС XXVI съезде ше ихьамаьл деш Л. И. Брежнева белгалдаьнихад, къахьегамхой советски патриотиама, социалистически интернационализма догуйла долаш. Советски Даьхенах деиккхал деш хуртболаш ихебар парте доархIамеча декхарех хилар. Уж дешаш цIанкъа дицдо йиш яц школашца, кхыча кхетам луча учреждешна болх беча нахе кхьеста я. Кхуьш йоагIача тIехьсина на массе а оагIорахьара дегIаеца хилийта кхетам балара дукха торонаш я хIама, СССР а Нохч-ГIалгIай автономе а цIейшта нахьадолхача хана. Из дувзадеша да чанхйоахана тайптайпарча мероприятешца.

Эиажжьовгий - Юртарча № 2 йолча школе беча патриотически а интернационални а кхетам луча балха актуальность я, цун чулоацам кIоарга хиларца, балха формаш, методаш оргадоахаш, дуккхагIа пайдна дар юкъехкуллаш хиларца, хьехархой коллективца ший специфически белгалонаш хиларца. Уж я коллективе дуккхача къамий виналех латташ хилар. Берашка дешийтара а царна кхетам балара а доархIаме гIулаьх деш хьабоагIа школе эрсий, украинцаш, адыгейцаш, черсий, удмурташ, гIалгIай, кхыбараш.

Мел эшаш дола хьолаш долча хьехархой цIагIа вежарий сашш барта бахаш, цхьа декхар ихоачашдеш хьабоагIа аз лакхе белгалдаьхача къамех бола нах. Из декхар да кхуьш йоагIа тIехьс социалистически Даьхе сеаш, марксизма - ленинизма тешаме йолаш, кхыча вежарий республика долча республикашца доттагIал леладеш ихеар, хIаьта ца хьехархой нара да. Аз дикхе белгала мел даьха хьисаьнаш юкъеловгIаш я тха хьехархой Ф. Б. Марцевай, М. Х.-М. Арсланова, Н. У. Меркоева, М. М. Долгиева, юхьхьанцарча классей хьехархой Н. Н. Исаковай, Л. Б. Бековай, кхычар урокаш. Цу хьехархоша шовй урокашца айхха бувзабу ихетам балар болх а. ХIаьта патриотически интернационалийнн ихетам луча программин материал йоаларал совгIа йоккха моттиг дIаloацаш ба оаха дикка теркам тIабохийташ бола классал арахьара, школал арахьара болх.

Школа юкъарча мероприятеша — пионерски дружина сборашца, комсомольски собраней, лекцеш, политинформацеш, шефашцара районе а юрта а цIи хезача пахацара вIашагIкхетараш кистаста хиларо, цу вIашагIкхетараша дукхача къамий виналаш, тайп - тайпарча профессех бола болхлой хиларо интернационални ихетам луча балха ший белгалда лер ют.

Кхетама балха школа гIо ду берий даьша-ноаноша, общественноста, кхьеста белгалдаккха белам боагIа школа шефство лелаеча «Сельхозхимия» яхача предприято коллективо. «Эиажевский» совхозо деш дола новкъостал.

Дешархой дикагIйола гражданский уйлаш соийоаяш я ревалюце, тIема, къахьегама сийлеца юкъаенача моттигашка гIолла еш йола походаш. Кхетама балха ду формах даим пайда ийбу оаха. ХьатIалоагIача цIейшта хетаяь уж походаш дIанхьхь районерча а республикерча а моттигашна. Вежарий нагомашта юхьх чанхйоах торжественни митингаш, байнарий сий ду йист ца хулаш минута яьнхарца, боарзаш тIа эхлаш дехь.

Патриоташ, интернационалисташ ихебеча даьхьс доархIаме да революционни дагIца, юбилейца юкъаенна сайреташ чанхьхар, санъердаме цIецагIихетараш, вай мехка теоретически нехорех йолча материалех йола конференцеш яр.

Вайна ма харра, интернационални ихетам дуца балха доархIамеча формаех я КИД. Тха школа интернационални доттагIала клубо бувзам лоаттабу вай мехкарча дуккхача республикий, Польшерча, ГДР, Венгерча дешархоца. КИДе тха школьнийта довз вай мехкарча къамий вахар, быт, культура, социалистически мехкашка хиина дика хувцамаш. Шоаш ладеча кьахьатаща бувзам лоаттабу цар вошал долча Къулбаседа - ХIирий, Черсий - Балкхарой, Дагестана автономни республикаш школай пионерашца а дешархоца а.

Тха школа доттагIала леладу Пригородни района Майски юкъерча школаца, № 1 йолча Чермански школаца, № 1 йолча Молдовски юкъерча школаца, Черсий - Балкхарой республика № 2 йолча, Акушински, Нечаевски юкъерча школашца, ишта их. дI.

Кхетама балха дикагIа лер ютарг1йола формаш методаш юкъехкувлаш хьайоагIа Эиажжьовгий - Юртарча № 2 йолча школа педколлектив, хIаьта цун толамаш ю а дац. Уж гуш да, масала, школе алхха тIехдика дисциплина хиларца, берригача дешархоца школа, юрта, районе общественни вахаре хьинаре даьна лоацаш хиларца, совхоза берригача балхашка тIе деш хиларца, тина аьшк, кавхат гуллера илан даим тIехкхоачаш еш хиларца. Къьеста тIадвугаш да тха цаI дешархо бокъонаш телхаярах милице берий комнате учете оттаяь ца хилар.

Школа хьехархой коллектив дIато йодача хана а КПСС XXVI съездо дIа ма дехкара кхебе хьожаргъя кхуьшйоагIараш бизза бола Даьхен патриоташ, интернационалисташ хуртболаш.

М. КАРТОЕВ.
№ 2 йолча Эиажжьовгий - Юртарча юкъерча школа директор, РСФСР школа заслуженни хьехархо.

ТIЕХЬЕ КХЕТАМ ЛУШ КХЕЮ

ма тешаме йолаш, кхыча вежарий долча республикашца доттагIал леладеш ихеар, хIаьта ца хьехархой нара да. Аз дикхе белгала мел даьха хьисаьнаш юкъеловгIаш я тха хьехархой Ф. Б. Марцевай, М. Х.-М. Арсланова, Н. У. Меркоева, М. М. Долгиева, юхьхьанцарча классей хьехархой Н. Н. Исаковай, Л. Б. Бековай, кхычар урокаш. Цу хьехархоша шовй урокашца айхха бувзабу ихетам балар болх а. ХIаьта патриотически интернационалийнн ихетам луча программин материал йоаларал совгIа йоккха моттиг дIаloацаш ба оаха дикка теркам тIабохийташ бола классал арахьара, школал арахьара болх.

Школа юкъарча мероприятеша — пионерски дружина сборашца, комсомольски собраней, лекцеш, политинформацеш, шефашцара районе а юрта а цIи хезача пахацара вIашагIкхетараш кистаста хиларо, цу вIашагIкхетараша дукхача къамий виналаш, тайп - тайпарча профессех бола болхлой хиларо интернационални ихетам луча балха ший белгалда лер ют.

Кхетама балха школа гIо ду берий даьша-ноаноша, общественноста, кхьеста белгалдаккха белам боагIа школа шефство лелаеча «Сельхозхимия» яхача предприято коллективо. «Эиажевский» совхозо деш дола новкъостал.

Дешархой дикагIйола гражданский уйлаш соийоаяш я ревалюце, тIема, къахьегама сийлеца юкъаенача моттигашка гIолла еш йола походаш. Кхетама балха цу формах даим пайда ийбу оаха. ХьатIалоагIача цIейшта хетаяь уж походаш дIанхьхь районерча а республикерча а моттигашна. Вежарий нагомашта юхьх чанхйоах торжественни митингаш, байнарий сий ду йист ца хулаш минута яьнхарца, боарзаш тIа эхлаш дехь.

Патриоташ, интернационалисташ ихебеча даьхьс доархIаме да революционни дагIца, юбилейца юкъаенна сайреташ чанхьхар, санъердаме цIецагIихетараш, вай мехка теоретически нехорех йолча материалех йола конференцеш яр.

Вайна ма харра, интернационални ихетам луча балха доархIамеча формаех я КИД. Тха школа интернационални доттагIала клубо бувзам лоаттабу вай мехкарча дуккхача республикий, Польшерча, ГДР, Венгерча дешархоца. КИДе тха школьнийта довз вай мехкарча къамий вахар, быт, культура, социалистически мехкашка хиина дика хувцамаш. Шоаш ладеча кьахьатаща бувзам лоаттабу цар вошал долча Къулбаседа - ХIирий, Черсий - Балкхарой, Дагестана автономни республикаш школай пионерашца а дешархоца а.

Тха школа доттагIала леладу Пригородни района Майски юкъерча школаца, № 1 йолча Чермански школаца, № 1 йолча Молдовски юкъерча школаца, Черсий - Балкхарой республика № 2 йолча, Акушински, Нечаевски юкъерча школашца, ишта их. дI.

Кхетама балха дикагIа лер ютарг1йола формаш методаш юкъехкувлаш хьайоагIа Эиажжьовгий - Юртарча № 2 йолча школа педколлектив, хIаьта цун толамаш ю а дац. Уж гуш да, масала, школе алхха тIехдика дисциплина хиларца, берригача дешархоца школа, юрта, районе общественни вахаре хьинаре даьна лоацаш хиларца, совхоза берригача балхашка тIе деш хиларца, тина аьшк, кавхат гуллера илан даим тIехкхоачаш еш хиларца. Къьеста тIадвугаш да тха цаI дешархо бокъонаш телхаярах милице берий комнате учете оттаяь ца хилар.

Школа хьехархой коллектив дIато йодача хана а КПСС XXVI съездо дIа ма дехкара кхебе хьожаргъя кхуьшйоагIараш бизза бола Даьхен патриоташ, интернационалисташ хуртболаш.

М. КАРТОЕВ.
№ 2 йолча Эиажжьовгий - Юртарча юкъерча школа директор, РСФСР школа заслуженни хьехархо.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТIЕЛЕВИДЕНИ

8 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хьа».
8.45 — Гуслин дIалоьх РСФСР халкъа артисташ И. Городовскийн РСФСР заслуженни артисташ И. Чемановаьн.
9.05 — «Кагирхой адресаш».
10.05 — «Дюнашкара бIаьха никъ». Телевизионни фильм. 4-гIа сери.
11.20 — «Кердадараш».
14.30 — Кхачан программа — берригача халкъа гIулакх. Телевизионни документальни фильмаш.
15.50 — Фильм — бераша. «Саъердаме вхо сменах». Фильм 1-ра. «Селюженок».
16.55 — «Вахара формула». СССР халкъа хьехархочох Ж. Утурова йола телевизионни очерк.
17.35 — «Орленок» телестуде концертни зал.
17.55 — «Саги законаш».
18.30 — «ХIара сурта тIа малха».
18.45 — «Тахан дуьнен тIа».
19.00 — Шун декхарегIа дола вIашагIкхетараш. ВЛКСМ XIX съезда цIерагIча Ерригеюзни ударни комсомольски отряда даьхьалаорхой хаттаршта луш дола мот. Ведущи — политически обозреватель В. П. Бевтов.
19.50 — «Дюнашкара бIаьха никъ». Телевизионни дуьхьеррийн фильма премьера. 5-гIа сери.
21.00 — «Хьа».
21.35 — «Давид Ойстрах» яхача фильм-концерта премьера.
22.30 — «Тахан дуьнен тIа».

II ПРОГРАММА

6.00 — Iуйранара гимнастика.
9.20 — «Контакт». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери.
9.25 — Iилман-популярни фильмай программа.
10.00 — Дуьнен еза стихаш.
10.30 — «По щучьему велению». Мультипликационни фильм.
11.00 — Телевизионни документальни фильм.
11.50 — «Девочка по прозищу Штерлебекер». 4-гIен, 5-гIен серийш. Берашта лаьрхIа долча телевизионни художественни фильма премьера (ГДР).
12.40 — Французски моттиг.
13.10 — Дешархой Ленински комсомола ветеранашца вIашагIкхетар.
13.55 — Белоруссе Печчахьалкхен хазчара ансамбла выступленеш.
14.35 — «Из шоана долугрда». Изобретателий конкурс.
15.20 — «Кердадараш».
17.45 — «Дуьнен хозьаьшта юкъера обозренеш» (нохчий меттала).
18.00 — Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шу ший лоIамагIа Россина юкъеъча 200 шу дизарг лаьхьадолхаш. «Кьонсаме чIоагIаенна доттагIал» (нохчий меттала).
18.10 — Документальни фильм.
18.25 — «Нохч - ГIалгIайче гIиллаь».
18.45 — «Саги законаш».
19.15 — «Дешарко» (гIалгIай меттала).
20.00 — «Бийса даьхьала хийла шун, бераш!».
20.15 — «ДоттагIийн йовзамаш».
21.00 — «Хьа».
21.35 — «Лето рядового Дедова». Телевизионни художественни фильм.

9 ИЮНЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хьа».
8.45 — «Хьаьхьа вхоллам». Телевизионни обзорни.
9.35 — Телевизионни документальни фильм.
10.00 — «Дюнашкара бIаьха никъ». Телевизионни дуьхьеррийн художественни фильм. 5-гIа сери.
11.15 — «Кердадараш».
11.40 — «Кердадараш».
11.50 — Доттагийн вIаш. Социалистически мелхий телевидено документальни фильмай программа.
16.50 — «Аьхьамча». Телевизионни мурхаш.
18.20 — Фильм-концерт.
19.00 — «Шаьмаьн шоаьлаь».
19.30 — Кхьаьстина сийлен пайдаь лерамаш. Курсан областа Щелковьен районера агро - промышленни комплексера районни хьехо. Эчча бIаьлаь.
19.55 — «Мисид ю» хурмин чаьнаь.
20.10 — «Сельскерашца интервью».
20.15 — «Шаьмаьн шоаьлаь».
20.30 — «Дюнашкара бIаьха никъ». Телевизионни дуьхьеррийн художественни фильма премьера. 6-гIа сери.
21.00 — «Хьа».
21.35 — «Шаьмаьн».
22.10 — «Тахан дуьнен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — Телевизионни доттагIийн сатийн фильмай программа.
9.00 — «Хьаьхьа цIена тIем». Телевизионни художественни фильм.
10.05 — «Дюнашкара бIаьха никъ». Телевизионни дуьхьеррийн художественни фильм. 8-гIа сери.
11.15 — «Кердадараш».
11.40 — «Кердадараш».
11.50 — Доттагийн вIаш. Социалистически мелхий телевидено документальни фильмай программа.
16.05 — «Тамаш йолча тамашийна даьр».
16.35 — «Шовда, дай-новкъий».
17.05 — Фильм — бераша. «Перевод с английского».
19.00 — Арфа дIалоьх РСФСР заслуженни артисткас А. Тугайс.
19.25 — Немецки моттиг.
19.55 — «Природоведение» яхача передачай почта.
20.25 — Печчахьалкхен академически Къилбаседа эрсий халкъа хора концерт.
21.20 — «Кердадараш».
21.35 — Дешарко. «БоккхагIа бараш бехкачохьаме ба».
22.00 — «Из хоза дуьнен». Художника О. Мишина персональни выставка.
22.30 — КПСС ЦК майкий (1982 шера) Пленума социалистически — вахарг (гIалгIай меттала).
23.00 — Киножурнал.
23.10 — «Нохч - ГIалгIайче гIиллаь».
23.30 — Кхачан программа — берригача халкъа гIулакх. («Юртара сахьаьт»).
23.50 — Художественни гимнастикан йола СССР чемпионат.
00.00 — «Бийса даьхьала хийла шун, бераш!».
00.15 — Iилман - популярни фильм.
00.30 — «Социалистически мехкий доттагIален Кубо» яхкара дуьхьа автомобилан хаккара йола дуьнен хьалхашта юкъера яьх.
01.00 — «Хьа».
01.35 — «Мираж». Телевизионни художественни фильм.

РАДИО

8 ИЮНЬ

6.40 — «Юртара Iуйранаш» (эрсий меттала).
6.55 — Хоамаш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. Хаттамах бола хоан (эрсий меттала).
7.23 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.35 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.25 — Цугаев Суьйна малеш (гIалгIай меттала).
8.45 — «Дуьнен хилхьашта юкъера обозренеш» (нохчий меттала).
11.15 — «Iаьга мIду», кьаьгIий обзор (гIалгIай меттала).
11.30 — «Къона замано» яха радиовыпуск (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаттамах бола хоан (эрсий меттала).
16.01 — КПСС ЦК майкий (1982 шера) Пленума социалистически — вахарг «Юрта — тешаме техника» (нохчий меттала).
16.16 — Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шу дизарг. «Хьаьхьа гIулакх дуьхьа вахьаьхьа доаттаераш». — П. А. Анисимов» (эрсий меттала).
16.31 — Юрта боламе хьалхалатараштаI Концерт (нохчий меттала).
16.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
16.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
16.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
16.30 — Хоамаш.

9 ИЮНЬ

6.40 — Доьхьараш хийхьара месечиш. «Доахан дола а дилиш Iаьнгара ларидочаш» (нохчий меттала).
6.50 — Передачай программа (эрсий меттала).
6.55 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
8.25 — «Ленинан некъ» газета обзор.
8.30 — «Iаьлаьгий дукха бесаьнг». Новкъа ГIалгIа хьаьнна йолаьлорна цIеле дола передача (нохчий меттала).
11.15 — КПСС ЦК майкий (1982 шера) Пленума социалистически — вахарг. «IIа дечо йола бохьам — чаьнна рузьаьн дукъах» (нохчий меттала).
11.30 — «Микрофонца ГрозненгIалгIа» (эрсий меттала).
13.10 — Iилан дIаоьгIа Дагестан Автономни Республикерчо (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаттамах бола хоан (эрсий меттала).
16.01 — «Хьаьна тIехьаьна бола бесаьнг» (гIалгIай меттала).
16.20 — «Бехкаг хьаьна — хьаьна ваьн» (эрсий меттала).
16.40 — Хоамаш.
16.45 — «Сийлен сагаш мехкарг». (Эрсий меттала).
16.55 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
17.05 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
17.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
17.30 — Хоамаш.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙН!

Академина М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьхьта института дIахьайкаду НГIАССР-е ба а баьх юкъера дешара заведенеш чакхъяьхан 1982 шера мехкарча вузий I курсе конкурсагIа боацаш деш болхаш болча кагирхошкара деша дIаоттара яда йоагIа эизаменаш хьаьхьаш хилар.

Москвски юртбоахама академи — агрономе.
Московски историко-архивни институт — историко-архивоведени.
Московски энергетически институт — городской электрически транспорт.
Краснодарски политехнически институт — хьоаналий технологи.
Кубански юртбоахама институт — сом а бьацдаараш а леладарен комсаш леладареи.
Астрахански медицински институт — дарбан гIулакхи педиатрии.
Дагестански медицински институт — дарбан гIулакхи педиатрии.
Кубански медицински институт — дарбан гIулакх.
Башкирски медицински институт — гигиена, санитари, эпидемиологи.
Ставропольски медицински институт — дарбан гIулакхи, стоматологие.
Къулбаседа-ХIирий медицински институт — дарбан гIулакхи, педиатрии.
Пятигорски фармацевтически институт — фармаци.

Заявленеш хьачунийю 20 июне деиз 31 июле кхаччалца, деша дIаотташ дIаяла еза экзаменаш— 1—20 августа.

РСФСР Мишвузо хьахьожаяь йола медицинский фармацевтический институташкара мотгиглаш Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето республика районашта дIайийбъяй.

Мехкдаьхьта института приемни комиссе хьачуяцаш медицинский фармацевтический институташка деша болхарашкара документаш горрайисполкомий направленегIа баьжкарашкара мара.

Телефон 2-16-15.

Института адресъ 364902, г. Грозный. ГСП-2, проспект Революци, 21, ГЭК, приемни комиссе.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙН!

№ 4 йолча Грозненски юкъерча профессионально-технически училище 1982—1983 дешара шера техархой деша дIачуоцийта дIаэтт

Укх профессеех:

1. Мехкдаьтеи гази йоаккхача скважинашта эксплуатационни разведочни бурув тохача бурильщика гIонча, электросварщика болх бе а хоаргдолаш.
Дешара хI — 1—3 шу.
2. Буровойшта гIулакх деш йола электромонтер.
Дешара ха — 3 шу.
3. Электрогазосварщик.
Дешара ха — 3 шу.
4. Слесарь-авторемонтник.
Дешара ха — 1—3 шу.
5. Химически анализа лаборант (мехкарш).
Дешара ха — 3 шу.

Училище деша дIаэтт 8—10 класс чакхъяьккха кагий нахи мехкарийн, экзаменаш дIаьаьхьа бIухой.

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша баглаца хаа дешархой IаьхьIу мах йоаш обмундированена, кхачанца, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йоаш хьа дешархошта шоай специальностагIа доагIаца юкъера аланех 33—50 процент ахча кара дIатет. Училище деша баглаш яьнна ха къахьегама стипендиа дIаоцрхI.

Училища кхо курс чакхъяьккха а йистебовлаш дIаэтт йола экзаменаш толамо хIама а болча кагирхошта юкъера образований аьхьарат дечен профессегIа разряд енна долаш диплом дIаэтт.

Завитеш дIайийлаьу 1982 шера 1 сентябре.

Хьамсера доттагIийн! Тха училище хеша дувзаш!

Из чакхъяьккхачул IеIаьгIа ошшо терхьаьна специальностагIа йоккха гоьлаш йола болхлой хурс да шоаш, хIаьта юкъера образованин а турсеш шун.

Училища адрес: г. Грозный, Октябрьски район, 12 участок, автобусно № 13, 24, 28, спичкой № 5, «12 участок» яхача ужашца кхаччалца.

Тахан республике IоIлен Грозни кIеннедуьхьа морхаш а йеллаш, шеллаш а йоацаш, малхьаьлгIа сахьаьт 8—9 метр чIоагIа шу а хьаьхьа хилен йеларг температура республике 23—27, Грозне 25—27 градус йоаьхьа йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковский, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-87; редактора заместителя — 2-45-07; белгалдаьнийн секретарь — 2-24-00; отделаш: партийн вахарг — 2-24-04; промышленностан транспортан — 2-24-01; мехкан хозяйствон — 2-24-06; культура — 2-24-05; письмой — 2-24-07; корректорхо — 2-24-00.
ЦАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефонаш: редактора — 2-45-87; заместителя редактора — 2-45-07; ответственнийн секретарь — 2-24-00; отделаш: партийн вахарг — 2-24-04; промышленностан а транспорта — 2-24-01; мехкан хозяйствон — 2-24-06; культуры — 2-24-05; писем — 2-24-07; корректорхо — 2-24-00.
«Грозненский рабочий» редакцийн типографе. Маяковский, 92.
Типографе редакцийн «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92.
Заказ № 2368.

Тахан арадаьлаг шинарем, ерзи, шоаттем деношка